

ΕΛΛΑΔΑ 05.12.2018

Η λειψυδρία οδηγεί στην αφαλάτωση και τη Νάξο

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΑΛΙΟΣ

Αφαλάτωση σε... χρόνο-ρεκόρ απέκτησε η Νάξος. Το νησί, που θεωρούνταν πάντα πλούσιο σε νερά, «γονάτισε» φέτος μετά από δύο άνυδρους χειμώνες καθώς το φράγμα και η λιμνοδεξαμενή του άδειασαν εντελώς. Χάρη σε μια νέα διαδικασία, ο δήμος δημοπράτησε και ανέθεσε σε λιγότερο από δύο μήνες την εγκατάσταση της μονάδας, η οποία τοποθετήθηκε και συνδέθηκε άμεσα με το δίκτυο, δίνοντας μια «ανάσα» στο δυτικό μέρος του νησιού. Η λειψυδρία πάντως «χώρισε στα δύο» το νησί, καθώς οι κάτοικοι των ορεινών χωριών εμπόδισαν δυναμικά τη δημιουργία νέων γεωτρήσεων.

Η Νάξος, λοιπόν, το μεγαλύτερο νησί των Κυκλάδων και το μόνο με τόσο εκτεταμένη αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή, αναγκάστηκε πλέον να στραφεί και αυτή στην αφαλάτωση. Χάρη σε μια πρόσφατη, ευεργετική ρύθμιση του υπουργείου Ναυτιλίας (ν.4487/17) ο δήμος κατάφερε σε ελάχιστο χρόνο να αναθέσει σε ιδιώτη (στην εταιρεία **Sychem**, τη μια από τις τρεις ελληνικές που δραστηριοποιούνται στο χώρο) την εγκατάσταση και λειτουργία για 4 μήνες μονάδας αφαλάτωσης. Η μονάδα εγκαταστάθηκε στην άκρη του λιμανιού, σε τμήμα του δημοτικού πάρκινγκ και μέσα σε 10 ημέρες συνδέθηκε απευθείας με το δίκτυο ύδρευσης, ανακουφίζοντας άμεσα το οξύ πρόβλημα.

«Τα τελευταία 1,5-2 χρόνια δεν βρέχει καθόλου. Η λιμνοδεξαμενή (χωρητικότητας 600.000 κυβικών) και το φράγμα (1,6 εκατ. κυβικών) άδειασαν εντελώς πριν από το καλοκαίρι», λέει ο δήμαρχος του νησιού Μανώλης Μαργαρίτης. «Συν τοις άλλοις, είχαμε φέτος τεράστια αύξηση του τουρισμού, περίπου 12-13%. Αντιμετωπίσαμε την κατάσταση με γεωτρήσεις, δημοτικές ή ιδιωτικές και εκμεταλλεύμενοι το νέο νόμο εγκαταστήσαμε πολύ γρήγορα την αφαλάτωση, που παράγει 1.000 κυβικά/ημέρα».

Το νερό καλύπτει μέρος των αναγκών του δυτικού τμήματος του νησιού, που το χειμώνα έχει κατανάλωση 2.000 κυβικών και το καλοκαίρι 9.000 κυβικών/ημέρα. «Να δούμε πόσο θα βρέξει φέτος. Ελπίζουμε ότι η χρονιά θα είναι καλύτερη. Παράλληλα, ξεκινήσαμε μελέτες για να γίνει μια μόνιμη μονάδα αφαλάτωσης, 5.000 κυβικών, στο διυλιστήριο μας». Οι προσπάθειες του δήμου να γίνουν νέες γεωτρήσεις συνάντησαν δυναμικές αντιδράσεις. Ο κ. Μαργαρίτης υποστηρίζει ότι ήταν υποκινούμενες από την αντιπολίτευση, καθώς πλέον έχουμε εισέλθει σε προεκλογική περίοδο για την αυτοδιοίκηση. «Αντί να κοιτούν το καλό του τόπου, πήγαν και ξεσήκωσαν τους αγρότες ότι θα στερέψουν τα πηγάδια τους!», λέει. «Η γεώτρηση έγινε σε σημείο όπου περνά υπόγειος ποταμός, ο οποίος καταλήγει στη θάλασσα».

Από την άλλη πλευρά, ο δήμος δείχνει να αντιμετωπίζει το πρόβλημα ως παροδικό, χωρίς να υποστηρίζει μια πολιτική μείωσης της κατανάλωσης. Για παράδειγμα, το νερό υποτιμολογείται (0,40 ευρώ/κυβικό) όχι μόνο στη Νάξο αλλά και στις Μικρές Κυκλάδες (ανήκουν στον ίδιο δήμο) που χρησιμοποιούν αφαλατώσεις, επομένως έχουν τριπλάσιο κόστος παραγωγής. «Το νερό είναι κοινωνικό αγαθό. Αν επιμένεις να μειώσεις την κατανάλωση με αύξηση της τιμής, τότε ο απλός λαός δεν θα μπορεί να πληρώσει. Ήδη έχουμε πολλές οφειλές στο δήμο. Παράλληλα, είμαστε ένα τουριστικό μέρος. Δεν μπορείς να πεις στον τουρίστα λ.χ. να μην πλυθεί γιατί εμείς δεν έχουμε νερό. Πρέπει να παράγουμε περισσότερο νερό για προσφέρουμε υπηρεσίες φιλοξενίας υψηλού επιπέδου».

Το μόνο σίγουρο είναι ότι η απουσία μιας σύγχρονης, αιεφορικής πολιτικής για το νερό όχι μόνο στη Νάξο αλλά και σε ολόκληρο το νότιο Αιγαίο οδηγεί σε αυτοσχεδιασμούς και σε κακές επιλογές. «Ο δήμος αναγκάστηκε φέτος να ανοικιάσει γεωτρήσεις από αγρότες. Τους είπε "μην βάλετε πατάτες φέτος, θα σας αγοράσουμε το νερό και θα κερδίσετε". Όμως κι οι αγρότες δεν το είδαν με καλό μάτι, φοβούνται ότι ο δήμος θα αντλήσει πολύ νερό και δεν θα έχουν για την επόμενη χρονιά», εξηγεί ο Ηλίας Νόκας, Διευθυντής Υδάτων στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου. «Ο δήμος έχει δικίο να διαμαρτύρεται γιατί εμποδίστηκε η δημιουργία νέων γεωτρήσεων. Όντως η συγκεκριμένη γεώτρηση δεν θα επιβάρυνε τον υπόγειο υδροφόρο, είναι σε νερά που καταλήγουν στη θάλασσα υπογειώς. Υπάρχει λοιπόν ένας λαϊκισμός. Από την άλλη πλευρά, το νερό είναι τόσο φθηνό που συμφέρει να ποτίζεις κήπους και γκαζόν. Ο δήμος δεν έχει οργανωμένη ΔΕΥΑ, μόλις πρόσφατα έκανε τα πρώτα βήματα για να δει αν έχει διαρροές ή κλοπή νερού, που κατά τη γνώμη μου είναι εκτεταμένη. Επιπλέον όλοι έχουν επαναπαυθεί ότι η Νάξος είναι νησί πλούσιο σε νερό. Δεν υπήρχαν εναλλακτικές λύσεις και φυσικά δεν υπάρχει σχεδιασμός».

Το μόνο έργο που γίνεται σήμερα στο νησί είναι αμφίβολο αν θα αποδώσει. «Το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης κατασκευάζει σήμερα ένα νέο φράγμα, με κόστος 10 εκατ. ευρώ και θα δημοπρατήσει δίκτυο για τη μεταφορά του νερού με επιπλέον 30 εκατ. ευρώ με στόχο να αρδευτεί ο κάμπος του Λιβαδίου. Για εμένα αυτό είναι μια κακή επιλογή, ένα φαραωνικό έργο που σχεδιάστηκε άλλες εποχές και σήμερα δεν θα αποδώσει. Πρέπει λοιπόν ο σχεδιασμός να αναθεωρηθεί γρήγορα και να μην σταπαλώνεται τόσα χρήματα για έργα αμφίβολης αποτελεσματικότητας. Για παράδειγμα, θα μπορούσε με πολύ λιγότερα χρήματα να δρομολογηθεί ο τεχνητός εμπλουτισμός των υπογείων υδάτων με το νερό του βιολογικού καθαρισμού και άλλες εναλλακτικές λύσεις. Σε κάθε περίπτωση, χρειάζεται σοβαρός σχεδιασμός».